

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/148/2018
Identifikačné číslo spisu: 1213229467
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1213229467.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu T. C. O., trvale bytom v K., C. X, zastúpeného splnomocnencom JUDr. Rudolfom Adamčíkom, s. r. o. so sídlom v Bratislave, Liptovská 2/A, proti žalovaným 1/ T. B. I., R., trvale bytom v K., Š. X, 2/ M. L. C., trvale bytom v K., U. XXXX/X a 3/ P. T. A., trvale bytom v K., W. XXXX/XX, všetci zastúpení JUDr. Dagmarou Valovičovou, advokátkou v Bratislave, Gajova 11, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 19 C 254/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. januára 2018 sp. zn. 2 Co 50/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. novembra 2015 č. k. 19 C 254/2013- 324 zamietol žalobu žalobcu na ochranu osobnosti zo 17. septembra 2013, ktorou (v znení jej procesnej zmeny z 21. júla 2015) sa domáhal uloženia žalovaným 1/ až 3/ povinnosti zdržať sa v budúcnosti tvrdenia, že žalobca vo funkcii dozorca zle spravoval majetok bývalého Cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku v Bratislave v období, v ktorom vykonával funkciu dozorca tohto cirkevného zboru; ďalej uloženia povinnosti strpieť zverejnenie ospravedlnenia všetkých troch žalovaných takým spôsobom, aby toto ospravedlnenie bolo nahlas prečítané na záver bohoslužby v časti „oznamy“ najskôr v prvú nedeľu po právoplatnosti rozsudku v zborovom dome Cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, Bratislava, Panenská vo veľkom kostole, najskôr v druhú nedeľu po právoplatnosti rozsudku v zborovom dome Cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, Bratislava, Dúbravka, ulica Schneidera Trnavského č. 2 v Bratislave a najskôr v tretiu nedeľu po právoplatnosti rozsudku v zborovom dome Cirkevného zboru Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku Bratislava, Legionárska, na Legionárskej ul. v Bratislave; napokon i uloženia všetkým trom žalovaným povinnosti zaplatiť mu spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy 60 000,- €. O trovách konania rozhodol tak, že žalobca je povinný zaplatiť žalovaným 1/, 2/ a 3/ trovy právneho zastúpenia vo výške 2 017,31 € do

troch dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 24. januára 2018 sp. zn. 2 Co 50/2016 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z. v znení zákona č. 87/2017 Z.z. a dnes už i zákona č. 350/2018 Z.z., ďalej len „C.s.p.“) potvrdil ako vecne správny. Uviedol, že spor medzi procesnými stranami je z hľadiska objektívneho práva sporom o tom, či obsahom listiny pomenovanej „Cirkevný zbor ECAV na Slovensku - analýza príčin a dôsledkov hospodárskeho úpadku“, ktorú žalovaní 1/ až 3/ po jej vypracovaní doručili Predsedníctvu ECAV, bolo legitímne vykonané základné právo vyjadriť svoj názor alebo či ňou došlo k zneužitiu tohto práva a tým i k zásahu do základného práva žalobcu na zachovanie jeho ľudskej dôstojnosti, cti a dobrej povesti, a že má za to, že súd prvej inštancie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré v napadnutom rozsudku aj náležite odôvodnil a následne rozhodol i po právnej stránke správne, preto sa s ním v celom rozsahu stotožnil. Dodal, že žalobca v odvolaní neprezentoval také tvrdenia, ktoré by spochybňovali vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p.

3. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Namietal, že odvolací súd aj súd prvej inštancie zo zisteného skutkového stavu vyvodili nesprávne právne závery a nesprávne aplikovali použité právne predpisy, čím sa odchyľili od ustálenej rozhodovacej praxe, ako aj od právneho názoru vysloveného v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 7 Cdo 13/2012, 5 Cdo 55/2008, 4 Cdo 149/2009 a 3 Cdo 61/2000, týkajúcich sa predpokladov úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti. Najvyšší súd konkrétne v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 61/2000 uzavrel, že „absencia dostatočného skutkového opisu deja do takej miery, že to čitateľovi neumožňuje urobiť si vlastný úsudok, vychádzajúci z pravdivých skutočností a tieto čitateľovi neznáme okolnosti môžu mať vplyv na právo chránené § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, majú za následok, že v skutkovom deji opísané skutočnosti sú nepravdivé.“; v uznesení sp. zn. 4 Cdo 149/2009 potom tiež, že „či je určité tvrdenie difamujúce, treba posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale podľa celkového dojmu s prihliadnutím ku všetkým súvislostiam a okolnostiam, za ktorých k tvrdeniu došlo“, ako aj, že „je treba rozlišovať medzi kritikou prípustnou (oprávnenou) a medzi kritikou, ktorá môže tvoriť podstatu neoprávneného porušenia práva na česť (dobrú povesť); ak má byť kritika prípustná, musí byť vecná, konkrétna a primeraná (zodpovedajúca) čo do obsahu, formy a miesta a vecnosť kritiky vyžaduje, aby kritika vychádzala z pravdivých skutočností (podkladov) ako premis pre hodnotiaci úsudok.“ Dovolateľ poukázal na to, že v danom prípade sa jedná o typický hodnotiaci úsudok bez pravdivého vecného základu, vykonštruovaný len na účel difamovania jeho osoby (žalobcu) a podľa jeho názoru takýto spôsob realizácie práva na slobodu prejavu, na právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie, ktoré je vykonané zverejnením kritiky spočívajúcej v hodnotiacom úsudku založenom na nepravdivých tvrdeniach faktov, nemôže podľa označenej dovolacej praxe požívať právnu ochranu. Z týchto dôvodov navrhol dovolaním napádané rozsudky odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

4. Žalovaní 1/ až 3/ navrhli, aby dovolací súd uznesením odmietol dovolanie žalobcu ako neprípustné alebo toto rozsudkom zamietol ako nedôvodné, pretože podľa nich sa odvolací súd v žiadnom prípade neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti C.s.p. v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech boli napádané rozhodnutia (oboch nižších súdov) vydané (§ 424 C.s.p.), a to za splnenia podmienky jej právneho zastúpenia i spísania dovolania na to zákonom určenou osobou (§ 429 ods. 1 C.s.p.), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C.s.p.) predovšetkým, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. Dospel pritom k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) uvádza

nasledovné :

6. Podľa § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

7. Podľa § 432 C.s.p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (odsek 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2).

8. Podľa § 440 C.s.p. dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

9. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a tiež označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku viazanosti odvolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 C.s.p. je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia pritom vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte tohto uznesenia odvolacieho súdu len „právna otázka“).

12. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C.s.p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C.s.p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C.s.p., má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

13. Dovolateľ v prejednávanej veci vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

14. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

15. V prípade dovolacieho dôvodu (a zároveň dôvodu prípustnosti dovolania) spočívajúceho v

nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť tvrdením nesprávneho právneho posúdenia takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolateľ je teda povinný jednak sformulovať právnu otázku, ktorá bola pre rozhodnutie odvolacieho súdu (predstavujúce primárny predmet prieskumu v dovolacom konaní) rozhodujúcou a okrem toho v dovolaní jednoznačne uviesť i to, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C.s.p. podľa neho zakladá prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Pri formulovaní rozhodnej právnej otázky pritom treba mať na zreteli jednak to, že musí ísť o otázku právnu (questio iuris) a nie otázku skutkovú (questio facti), ako i to, že závislosťou rozhodnutia odvolacieho súdu práve od vyriešenia takejto (nie inej) otázky treba rozumieť tiež praktický zákaz vyvodzovania prípustnosti dovolaní aj z takých otázok, ktoré v konaní buď vôbec spornými neboli, alebo pre rozhodnutie súdu význam nemali.

16. V danom prípade dovolateľ v dovolaní uviedol, že odvolací súd sa odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe, ako aj od právneho názoru vysloveného v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 61/2000 a 4 Cdo 149/2009, týkajúceho sa hodnotiaceho úsudku bez pravdivého vecného základu, priblíženého už vyššie (por. bod 3. zhora).

17. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie a následne aj odvolací súd vykonali dostatočné dokazovanie (opak nenamietať ani dovolateľ), vysporiadali sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a aj prijaté právne závery dostatočne vysvetlili, pričom predmetnú kritiku, ktorú použili žalovaní 1/ až 3/ (urobenú i predmetom žaloby) po vykonaní testu proporcionality vyhodnotili ako prípustnú. Tvrdenie dovolateľa o tom, že odvolací súd nerešpektoval rozhodnutia dovolacieho súdu a odklonil sa od nich neobstojí vzhľadom k tomu, že podľa obsahu dovolania dovolateľ považoval za nesprávny právny záver odvolacieho súdu týkajúci sa posúdenia a vyhodnotenia testu proporcionality a nedostatočné zohľadnenie toho, že v danom prípade ide (podľa žalobcu) o typický hodnotiaci úsudok bez pravdivého vecného základu, vykonštruovaný len na účel difamovania osoby žalobcu. V tejto súvislosti sa však dovolaciemu súdu žiada uviesť, že i keď dovolateľ svoje dovolanie formálne odôvodnil nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., právnu otázku zásadného významu (podľa neho nižšími súdmi riešenú nesprávne) nijako neformuloval. Z obsahu jeho dovolania možno vyvodiť, že nesúhlasí s logickými úvahami a skutkovými závermi odvolacieho súdu a s vyhodnotením zistených skutkových okolností, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov odvolací súd viedli k prijatiu jeho rozhodnutia (najmä pokiaľ ide o parameter pravdivosti vecného základu žalovanými použitých tvrdení). Z uvedeného je tak zjavné, že dovolateľ v tomto prípade namieta nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom; žiadnou takouto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 C.s.p. (bez ohľadu na písmeno). Ako bolo totiž uvedené už vyššie, len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní nárokov vyplývajúcich zo žalobného návrhu, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 a § 432 ods. 2 C.s.p.

18. Najvyšší súd z vyššie uvedených dôvodov preto dovolanie podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C.s.p. odmietol.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.